



Mistä kunnan kulttuuritoiminta syntyy?

Kulttuuria tehhään yhdessä –seminaari,
Iisalmi 3.12.2013

Heli Talvitie

Kulttuuriteemaryhmä, c/o opetus- ja kulttuuriministeriö



MAASEUTUPOLITIIKAN
YHTEISTYÖRYHMÄ



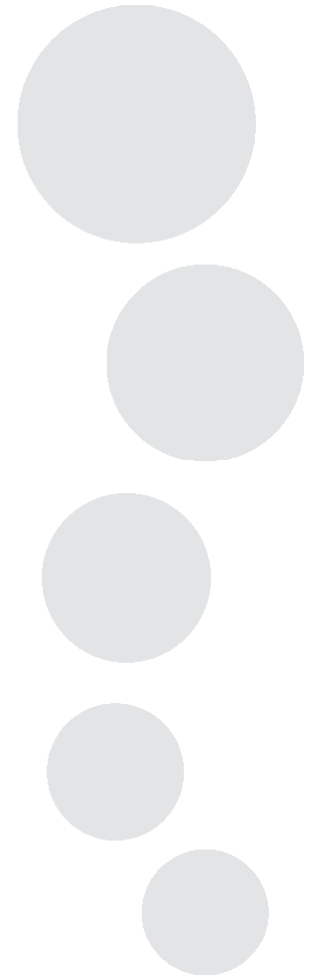
Laki velvoittaa ja mahdollistaa

Kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut ovat luonteeltaan lakisääteisiä ja kunnan tehtäväalaan kuuluvia palveluja, mutta kunnilla on harkintavalta päättää, missä laajuudessa ja millä tavoin palveluja järjestetään.

Kyse ei ole subjektiivisesta oikeudesta, mutta palveluiden järjestäminen on kuitenkin julkisen vallan tehtävä sivistyksellisten perusoikeuksien toteuttamiseksi



Kulttuuritoiminnalla tarkoitetaan taiteen harjoittamista ja harrastamista, taidepalvelusten tarjontaa ja käyttöä, kotiseututyötä sekä paikallisen kulttuuriperinnön aja edistämistä.
(Laki kuntien kulttuuritoiminnasta 1992/728)



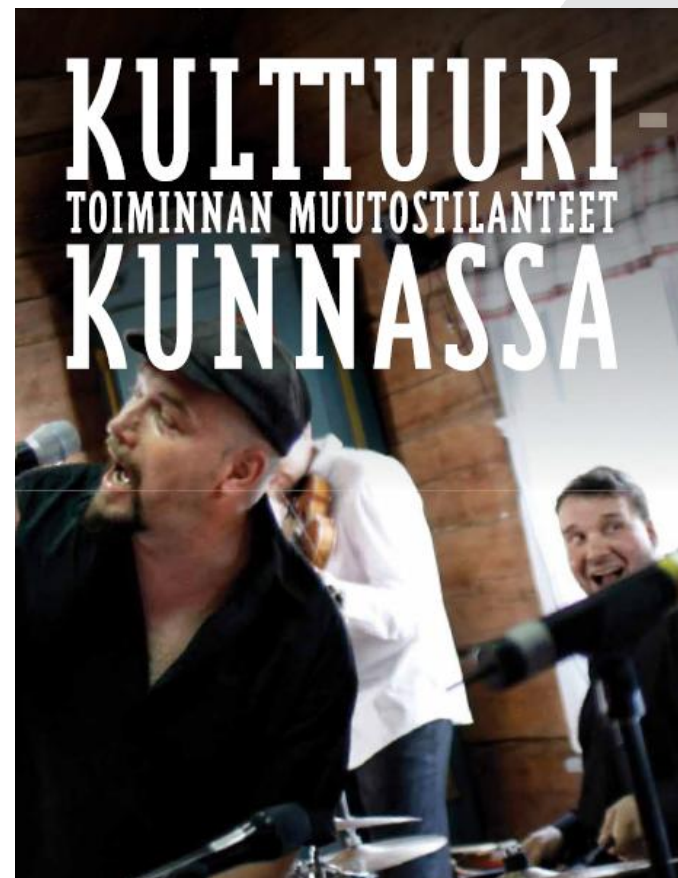
Julkaisu: Kulttuuritoiminnan muutostilanteet kunnassa

Tavoitteena kulttuurin

- kokonaiskuva
- keskustelu
- vahvistaminen

Julkaisun tuottajat: Kulttuuriteemaryhmä ja Kansalaisopistojen liitto yhteistyössä OKM:n kanssa

Lataa julkaisu: <http://www.maaseutupolitiikka.fi/files/2908/KulttuuritoimiKunnassa-net.pdf>



Kunnan kulttuuritoiminnan kokonaisuus

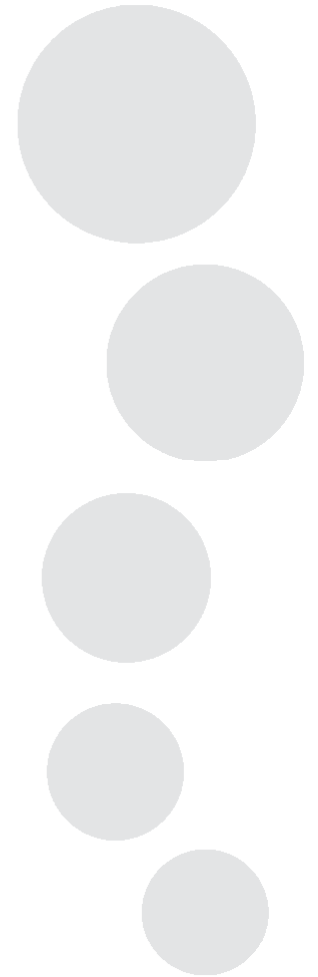


- kulttuuritoiminnan vaikutukset (hyvinvointi, imago, talous...)

Museoliitto: Ennakkotieto Vaasan yliopiston tutkimuksesta kertoo, että laskennallisesti jokainen museokävijä kasvattaa alueen taloutta 32-49 eurolla.

- toimintamallit (virka, yhdistelmävirka, ostopalvelu, isäntäkunta, kumppanuus...)
- yhteistyö
- kulttuuripalveluiden hankinta
- hankkeet
- strategian ja poliittisen keskustelun merkitys

Kulttuuripalvelujen saavutettavuus

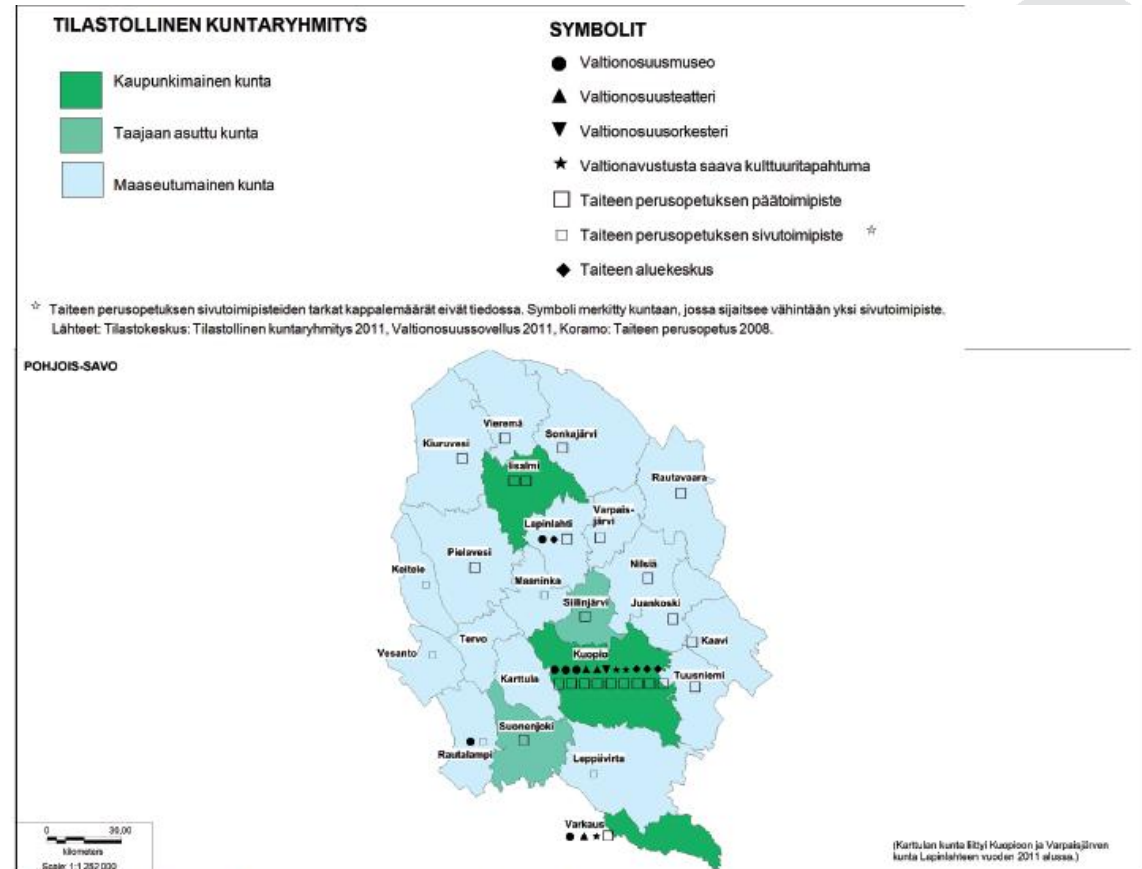


Lataa julkaisu:

http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2012/Kulttuuria_kartalla.html

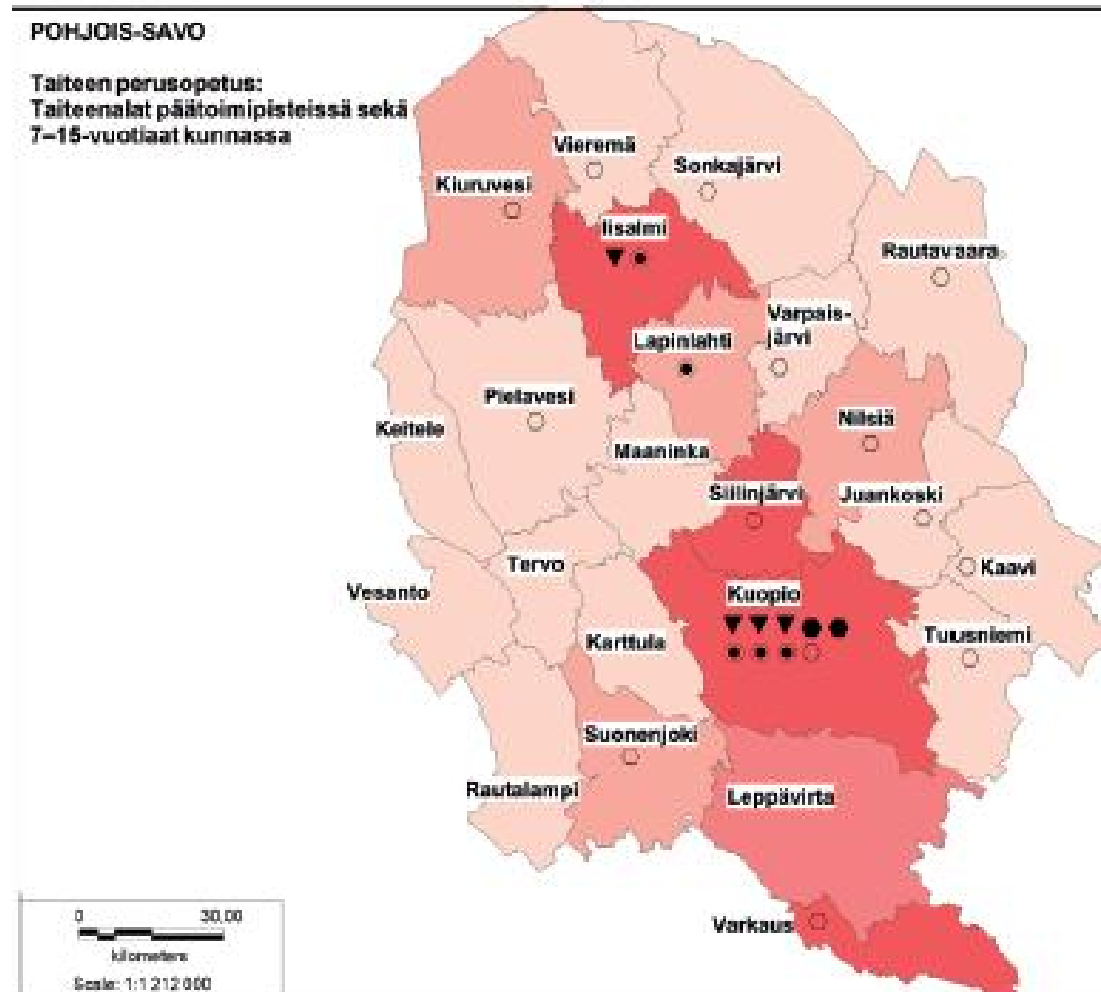
Kulttuuria kartalla

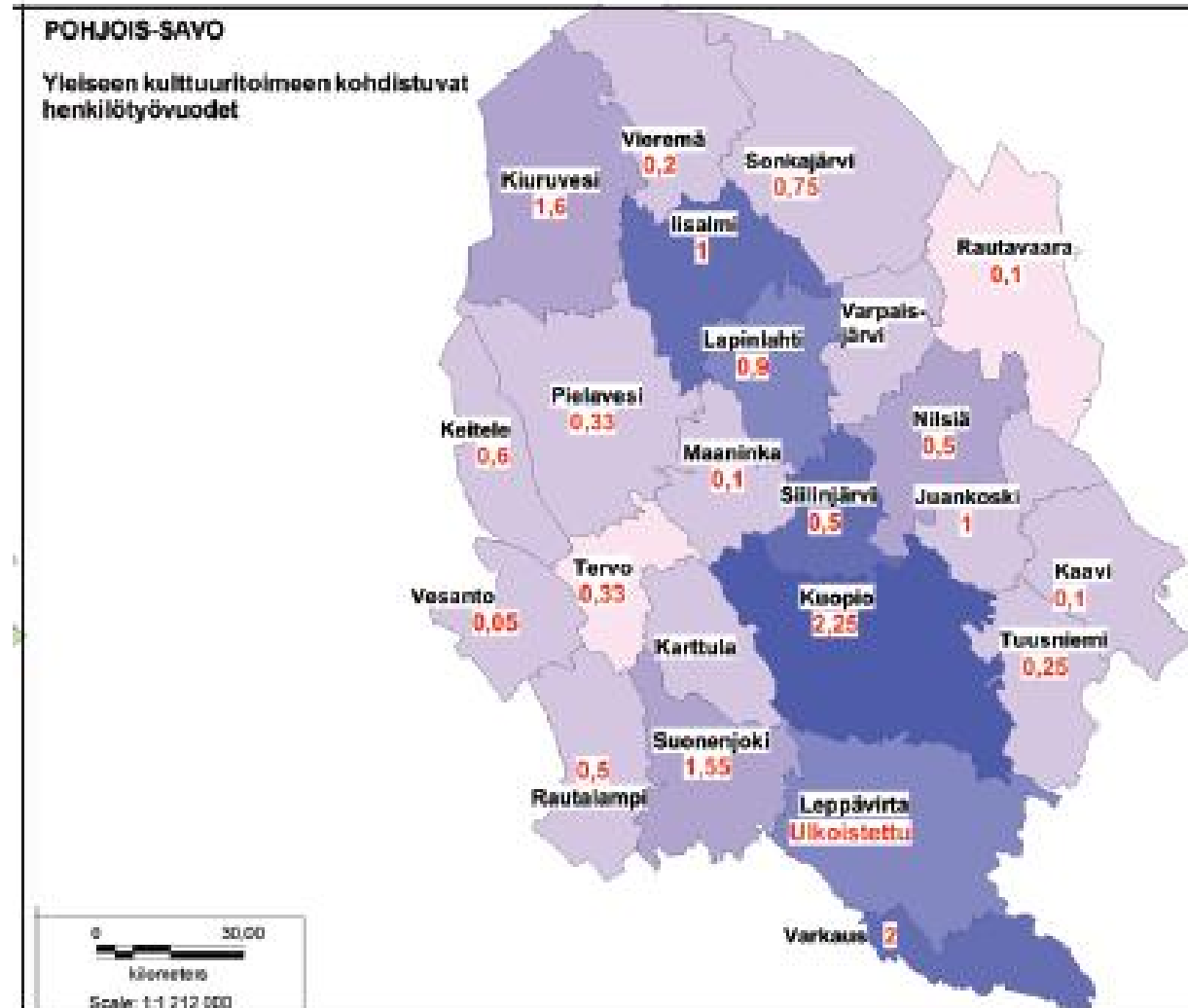
- Valtion osarahoittama kulttuuritoiminta, niiden sijainti ja alueellinen saatavuus
- Kartta-aineistot maakuntakohtaisesti: taiteenperusopetus, kansalaisopistot, yleinen kulttuuritoimi, valtionosuuslaitokset, kulttuuritapahtumat jotka saavat valtionavustusta, taiteen aluekeskukset, nettokustannukset ja työntekijät



Kartta 16.1. Kulttuuripalvelujen sijainti kuntatyypeittäin Pohjois-Savossa

taiteen
perusopetus
ja
7-15 vuotiaat
kunnissa





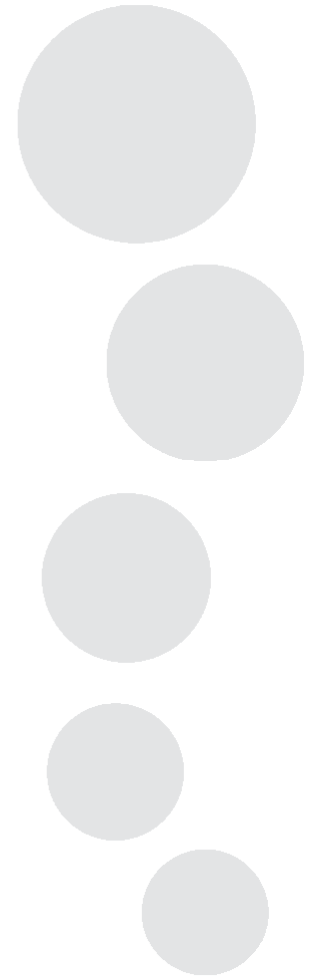
avossa: 16.12) päätoimiset työntekijät ja yleisen kulttuuritoimen

- Yleiseen kulttuuritoimeen kohdistuvat henkilötyövuodet
- Peruspalvelujen arvioinnin (2012) yhteydessä annettu OKM:n htv suosistus: 1 htv/10 000 as.

Kulttuuri ja III-sektori

- Tulevassa peruspalvelujen arvioinnin kyselyssä 2012 kysytään kulttuurin III-sektorin toiminnasta .
(Sekä erillinen kysely taiteen perusopetukseen)

- Cuporelta tulossa tutkimus kulttuurialan III-sektorin toiminnasta



Kulttuuri ja kuntatalous



Laura Syväoja

- Valtion osuus kunnalliseen kulttuuritoimintaan ohjautuu valtionvarainministeriön peruspalvelubudjetin kautta, ”kuntien kulttuurieurot”.
- Kuntien tehtävien uudistuksen yhteydessä OKM:n ehdotus on että ”kulttuurieuro” siirtyisi takaisin OKM budjettiluokkaan, jolloin ohjausvalta varojen käyttöön lisääntyisi.

Kuntaliiton kysely kunnille syksyllä 2013. Kysely lähetettiin yli 15 000 asukkaan kunnille.

(<http://www.kunnat.net/fi/Kuntaliitto/media/tiedotteet/2013/10/Sivut/kaupungit-eivat-nipistaneet-kulttuurimenoista.aspx>)

1. Miltä näyttää kulttuuripalveluiden **taloudellinen tilanne** kunnassanne vuonna 2014

- **43 %** vastaajista arvioi, että mennään **nollabudjetilla**. Ei siis vähennystä eikä korotusta määrärahoihin.
- **43 %** arvioi, että määrärahat **vähenevät**.
- **14 %** vastaajista arvioi, että määrärahoihin tulee pientä **korotusta**.

5. Oletteko joutuneet **supistamaan** palveluita?

- KYLLÄ 35 % (19 kuntaa)
- EI 63 % (34 kuntaa)
- Ei vastausta 1 kunta

- Supistettu aukioloaikoja
- Luovuttu tiloista
- Vähennetty tapahtumia

Poliittiseen keskusteluun

Kulttuuri kiinnostaa
kaikenlaisia
suomalaisia ikään,
asuinpaikkaan ja
tuloluokkaan
katsomatta.

<https://skr.fi/kulttuuritutkimus>

VS.

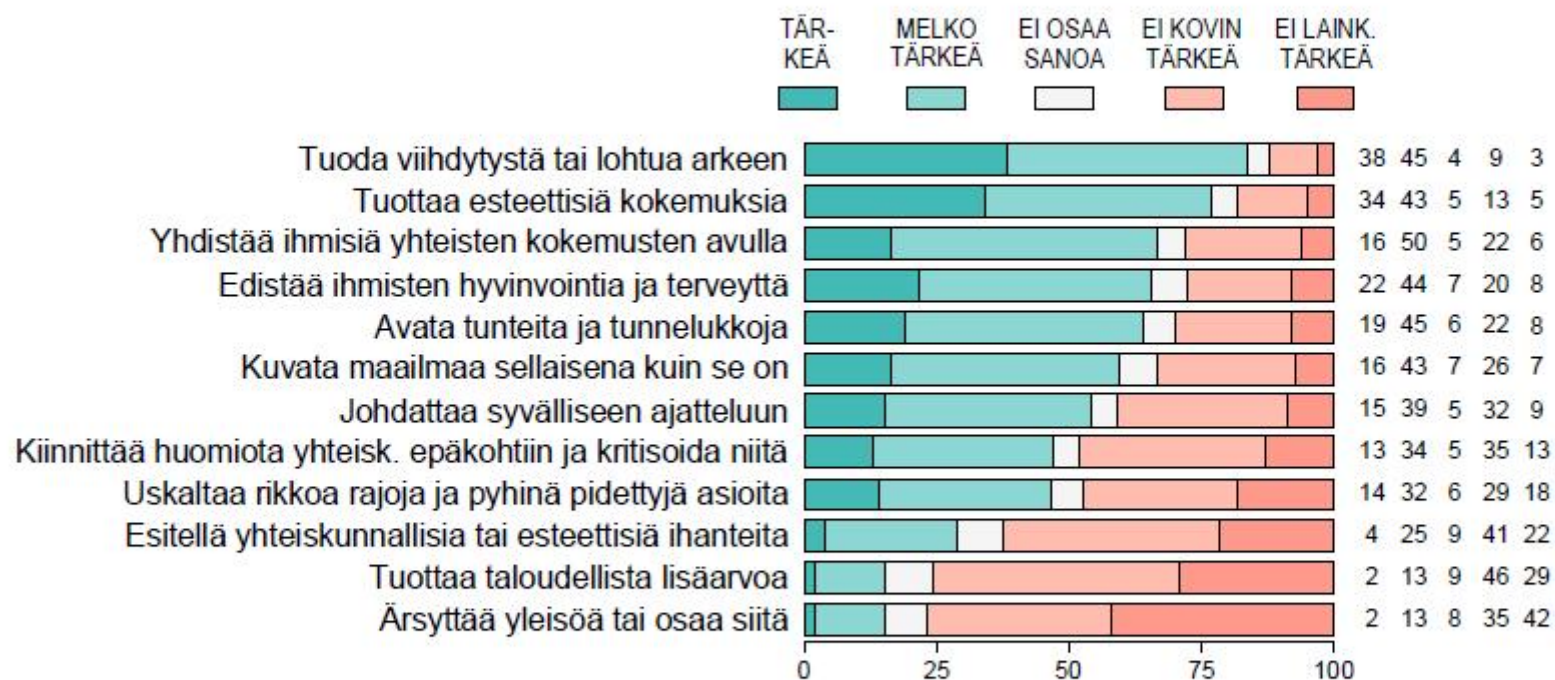
*Kuntaliitto tiedottaa
(26.11.2013)*

Opetus- ja
kulttuuripalveluissa
vähennettävää olisi
museoissa, teattereissa,
orkestereissa ja taiteen
perusopetuksessa.

<http://www.kunnat.net/fi/Kuntaliitto/media/tiedotteet/2013/11/Sivut/kuntien-tehtavat-kysely.aspx>

Suomalaiset ja kulttuuri 2013

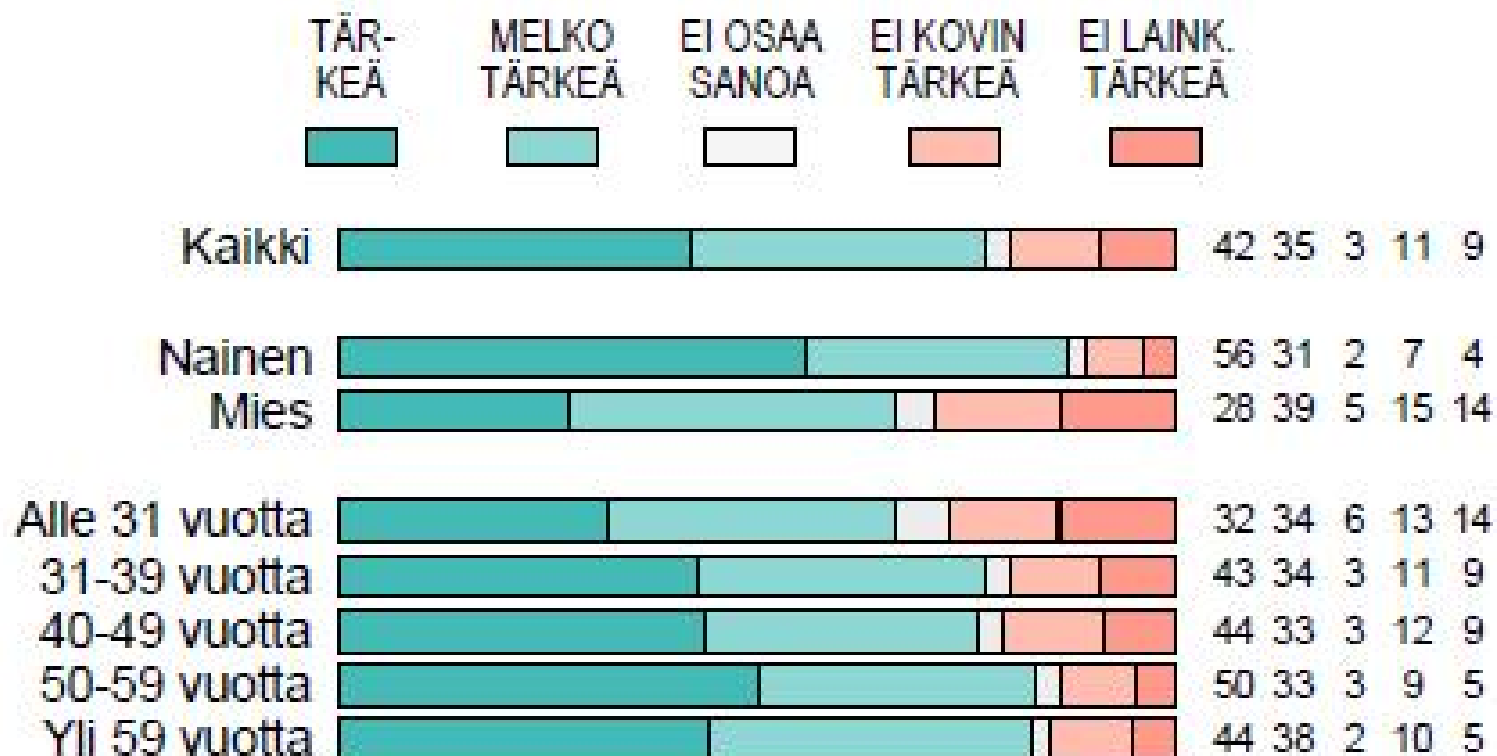
Kuvio 3. KUINKA TÄRKEIKSI TAITEEN TEHTÄVIKSI KOKEE ERI ASIAT (%).



Suomen Kulttuurirahasto 2013

Suomalaiset ja kulttuuri 2013

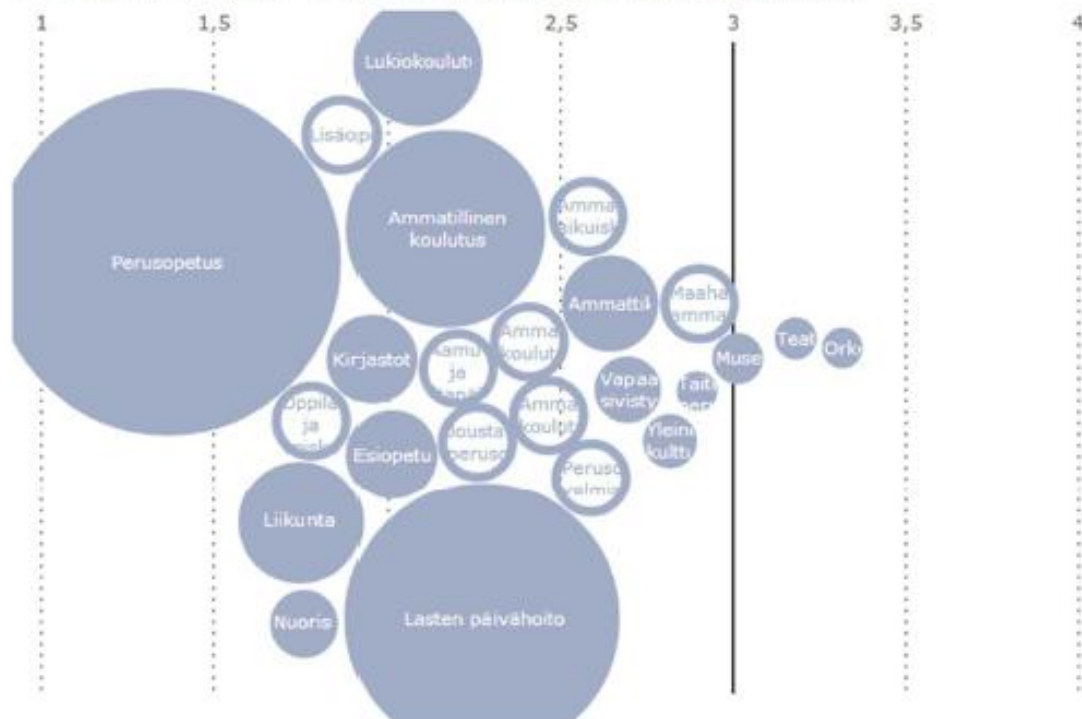
Kuvio 7-7. KULTTUURITARJONNAN TÄRKEYS ASUINPAIKKAKUNNALLA: KANSALAI SOPISTO, JOSSA VOI HARRASTAA TAIDETTA JA KULTTUURITOIMINTAA (%).



Kuntaliiton kysely kuntien tehtävien vähentämisestä

Kysymys: Onko kunnan eri toimialueilla tehtäviä, joita voisi mielestänne vähentää?

1 = ei lainkaan, 5 = paljon (n = 1 108, kuntien luottamushenkilöitä ja johtavia viranhaltijoita)



Näytä bruttokäyttökustannukset: Ei Kyllä

Toimiala: Sosiaalipalvelut Terveyspalvelut Opetus- ja kulttuuripalvelut Tekniset palvelut Muut palvelut

Vastaaajaryhmä: Kaikki vastaajat Luottamushenkilöt Johtavat viranhaltijat Alle 2 000 as. kuntien edustajat

2 001 – 5 000 as. kuntien edustajat 5 001 – 10 000 as. kuntien edustajat 10 001 – 20 000 as. kuntien edustajat

20 001 – 50 000 as. kuntien edustajat 50 001 – 100 000 as. kuntien edustajat Yli 100 000 as. kuntien edustajat

Pallon koko = Tehtävän vuosittaiset bruttokäyttökustannukset kunnissa ja kuntayhtymissä

Pallo ilman täyttöö = Tehtävässä ei eritelyjä kustannustietoja

Lahteet: Kuntaliiton kysely marraskuu 2013, taloustiedot: Tilastokeskus

Kuntaliitokset

- Kunnan kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluiden kokonaisuutta kuntalaisten tarpeiden näkökulmasta
- Muutoksen valmisteleminen yhdessä asukkaiden kanssa on yhtä tärkeää kuin hallinnollinen valmistelu
- ”Kulttuuritoiminnan järjestämisen rakenteiden maaseutuvaikutusten arviointia”
- Muistilistat

YHTEISET ASIAT YHDISTYMISNEUVOTTELUISSA		
HALLINTO	HENKILOSTÖ	TALOUS
Selvitätä, mitä yhdistämisessä eri hallintomallien purkaminen juridisesti ja toiminnallisesti tarkoittaa.	Varmista, että muutokseen osallistuvien organisaatioiden henkilöstö ja luottamushenkilöt ovat mukana tekemässä muutosta alusta lähtien.	Yhtenäistä toiminta- ja taloussuunnittelukäytäntöä ja taloushallinnon ohjeistus, seuranta ja raportointi.

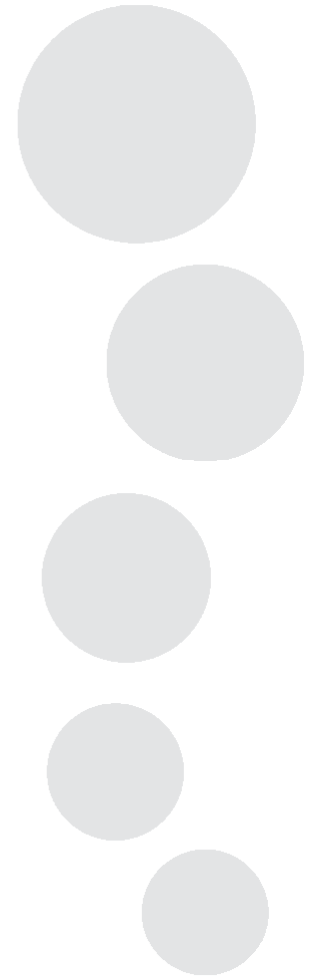
Kulttuuri ja kuntaliitos

- Kulttuuritoiminta on ollut liitossopimuksissa hyvin yleisellä tasolla
- Kulttuuritoiminta on keskittynyt keskuksiin
- Kulttuuritoiminnan laatu ja palvelujen määrä on parantanut
- Kuntaliitos neuvotteluissa/sopimuksissa ei osattu ottaa kaikkea huomioon
- Keskittymisessä menetetään paikallistuntemusta
- Yleisiä tunteita:
 - ”kunta ei ole enää mukava sopimus Kumppani”
 - ”luvatut palvelut katosivat”
 - ” halutaan päätösvaltaa paikallisen tason asioista: aluelautakunnat, lähidemokratia, kylätoiminta”
 - ” on pidettävä ääntä oman alueen asioista”

Kulttuuri ja kuntaliitos

Tutkimuksia aiheeseen liittyen:

- Kari Leinamo: Yhdeksän hyvää – kymmenen kaunista. 2001-2009 kuntaliitossopimusten tarkastelu. http://www.uva.fi/materiaali/pdf/isbn_978-952-476-318-9.pdf
- Ruralia instituutti: Kuntaliitos ja asukasosallistuminen Kouvolan, Salon ja Seinäjoen kaupungeissa. <http://www.helsinki.fi/ruralia/julkaisut/pdf/Raportteja79.pdf>
- Tulossa Katja Kumpulainen, Jyväskylän yliopisto : Kuntarakenneuudistus ja maaseudun toimijarakenteen muutos –tutkimus

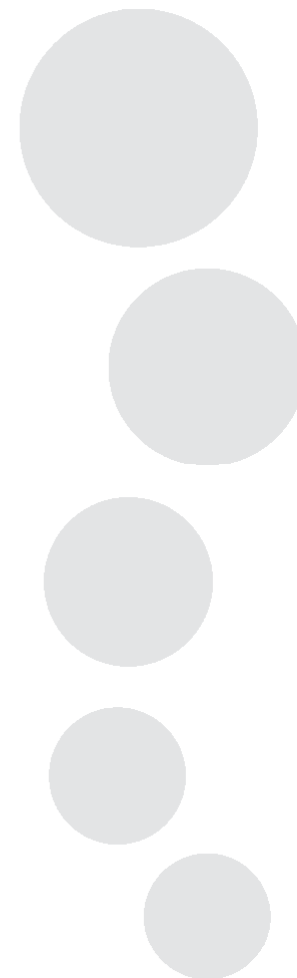


Kulttuuri ja hanketoiminta

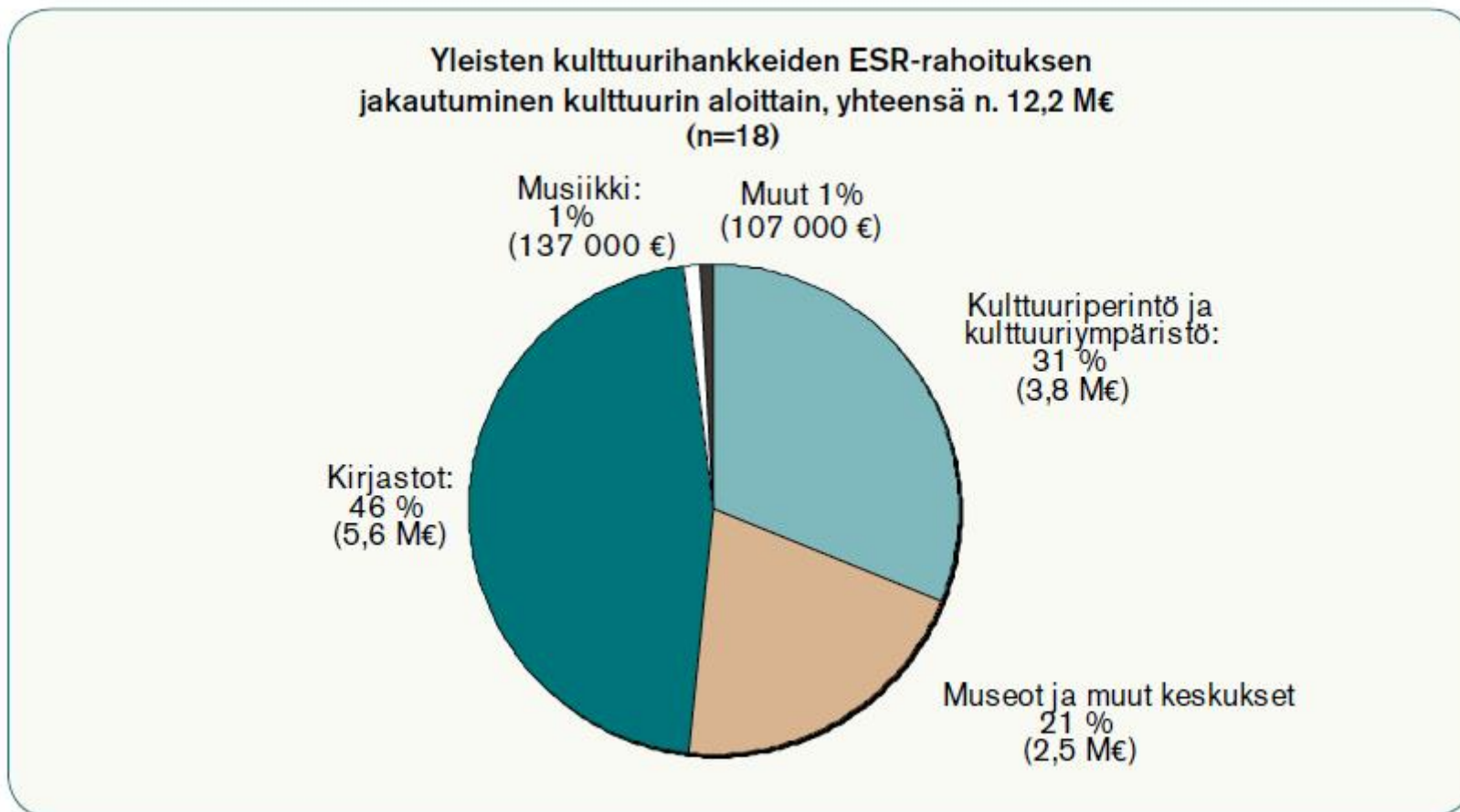
- Rakennerahastojen (ESR & EAKR) ja Maaseutuohjelman kautta kulttuurihankkeisiin on myönnetty rahoitusta kehittämisteemaan ”yleinen kulttuuritoiminta” noin **52,3 M€** vuosina 2007-2010.
- Kokonaisuudessaan kulttuurihankkeisiin on myönnetty julkinen + yksityinen rahoitus oli **211,6 M€** vuosina 2007-2010

Lataa julkaisu:

http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2012/Kulttuuri_hankkeet_EU-ohjelmissa.html

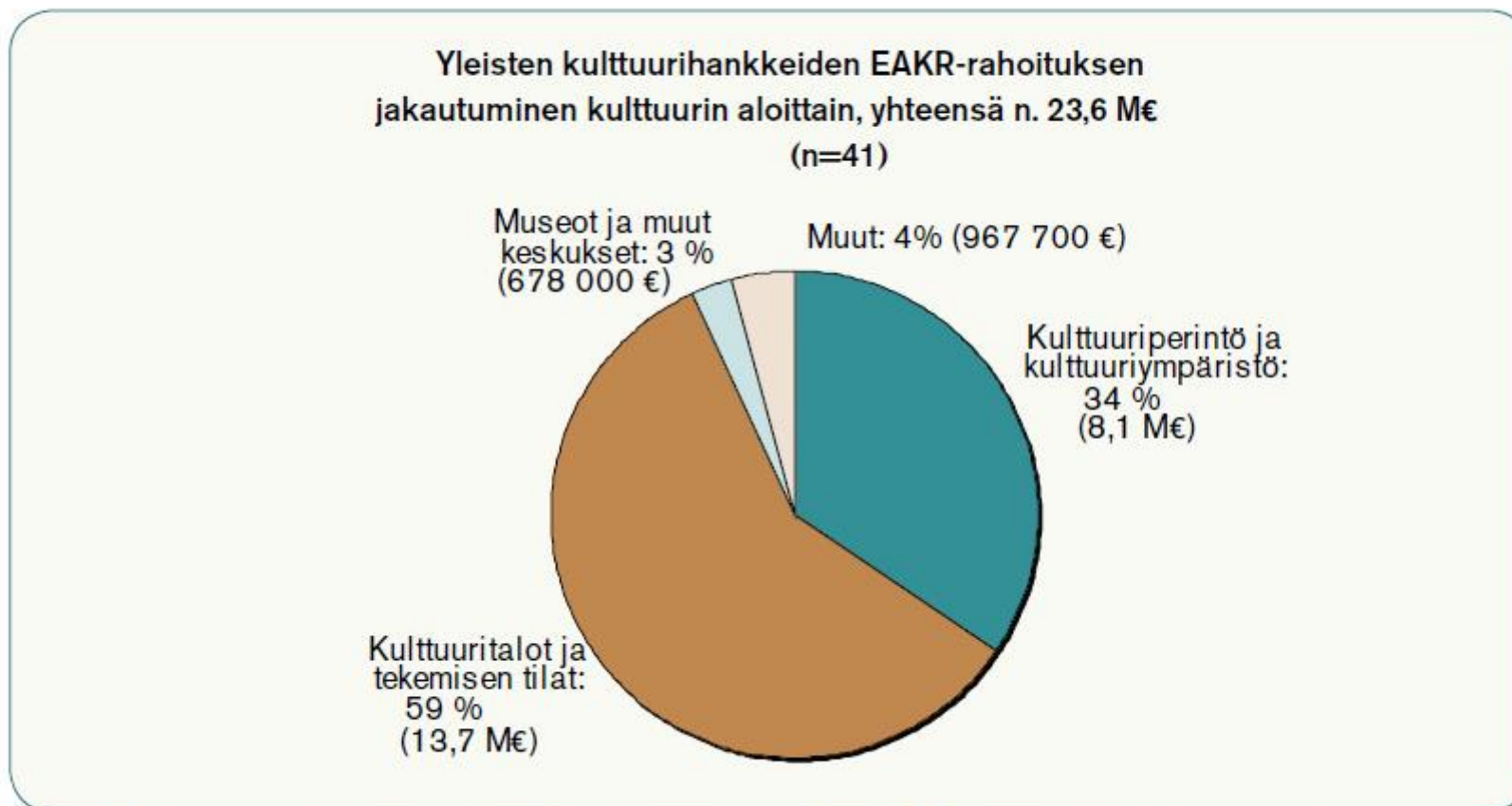


ESR-hankkeet: yleinen kulttuuri



Kuvio 27. Yleisten kulttuurihankkeiden ESR-rahoitus kulttuurin aloittain (tilanne 12/2010)

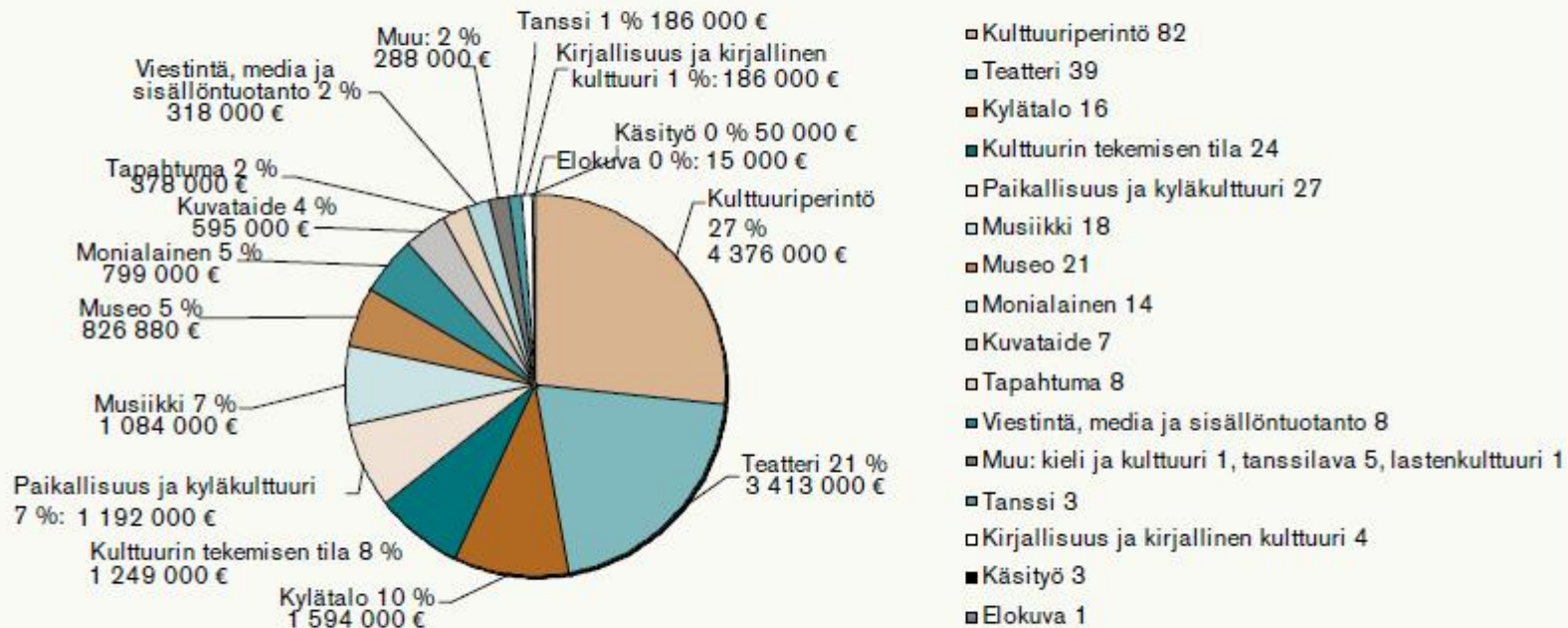
EAKR-hankkeet: yleinen kulttuuri



Kuvio 28. Yleisten kulttuurihankkeiden EAKR-rahoitus kulttuurin aloittain (tilanne 12/2010)

Manner-Suomen maaseutuohjelma & LEADER/hankkeet: yleinen kulttuuri

Yleisten kulttuurihankkeiden rahoitus Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta kulttuurin aloittain kaudella 2007–2013, yhteensä n. 16,5 M€ (hankemäärät sivupalkissa, n=282)



Välineitä kulttuuripolitiikan ja -toiminnan vaikuttavuuden arviointiin

Kuntaliitto: Tuumasta toimeen - välineitä kuntien kulttuuripolitiikan seurantaan ja arvioimiseen

http://shop.kunnat.net/product_details.php?p=2876

Cuporelta tulossa myös opas kulttuuripolitiikan ja -toiminnan arviointiin (kulttuuripolitiikan indikaattorityö)

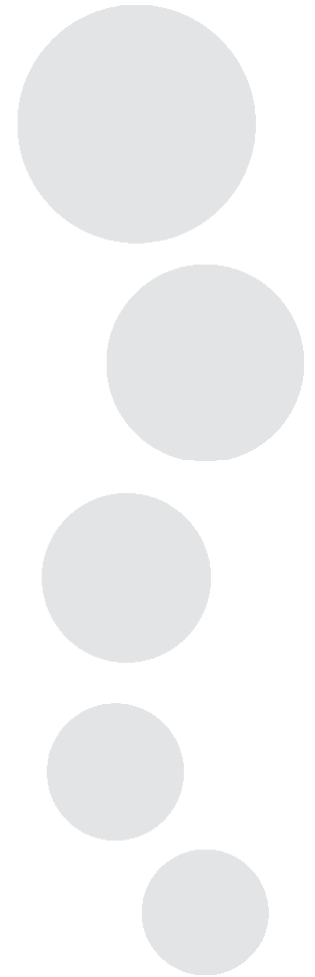
Muita muutoksia

- Kirjasto, liikunta ja nuoriso asiat siirtyvät ELY:stä AVI:n sekä kulttuuri peruspalvelujen arvioinnin osalta 1.1.2014. Kulttuuripalvelut/toiminta ja luova talous jäävät ELY:lle.
- Uusi aluekehityslaki: kulttuuri vahvemmin maakunnanliiton velvollisuuksiin.

4 § ...parantaa alueiden omia vahvuuksia ja erikoistumista sekä edistää niiden kulttuuria.

16 § ...vastaa kulttuuria koskevien suunnitelmien ja kehittämistoimenpiteiden yhteensvoittamisesta osana maakuntaohjelmien toteuttamista

32 § ... [maakuntaohjelma] sisältää kulttuurin kehittämisen tavoitteet...



Kiitos mielenkiinnosta

Heli Talvitie

Kulttuuriteemaryhmä

*Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä c/o
opetus- ja kulttuuriministeriö*

puh. 02 9533 0307

gsm. 0400 59 8386

heli.talvitie@minedu.fi

www.maaseutupolitiikka.fi/kulttuuri

